

BORNHOLMS
R E G I O N S K O M M U N E

OMRÅDEKLASSIFICERING AF JORD I BYZONER

Teknik & Miljø

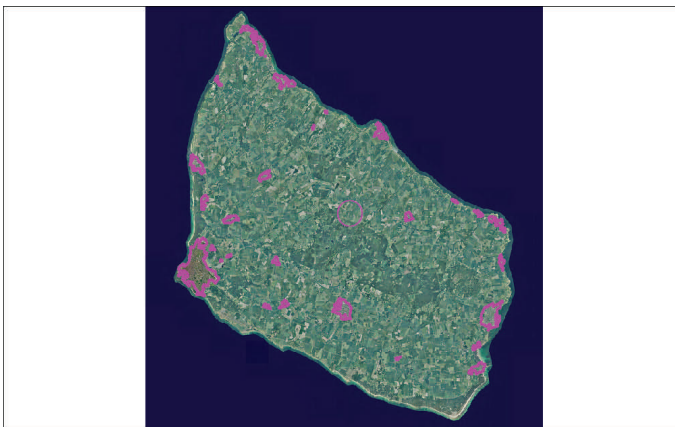
2009

OMRÅDEKLASSIFICERING AF BYZONER

Pr. 1. januar 2008 trådte Jordforureningslovens (JFL) § 50a i kraft. Bestemmelsen betyder, at jord i byzoneområde, defineret efter Planlovens § 34, bliver klassificeret som ”lettere forurenede jord” og dermed er omfattet af anmeldepligten for flytning af jord efter JFL. § 50., stk. 2 eller regler udstedt i medfør af § 50, stk. 3.

Hensigten med bestemmelsen er først og fremmest at hindre flytning af lettere forurenede jord til områder med ikke forurenede jord. Sekundært giver bestemmelsen om områdeklassificering mulighed for en mere ensartet rådgivning af beboere og entreprenører.

Lettere forurening er tæt forbundet med den historiske anvendelse af et lokalområde. Miljøreguleringer og den tekniske udvikling har dog medført, at der i de seneste år har været et markant fald i kilderne til forurening af byområderne. Eksempler er udfasning af blyholdigt benzin, fjernvarme til afløsning af de decentrale fyrringskilder og miljøbeskyttelseslovens regler der begrænser emissioner fra industrien. Alle tidligere og nuværende kilder til jordforureningen kaldes under et: Diffus forurening

Byzoner på Bornholm

Undtagelser og inddragelser

Gennem udarbejdelse af kommunale regulativer kan de klassificerede byzoneområder hhv. reduceres eller udvides eks..

- Områder med byzone bebygget før 1940 er typisk områdeklassificeret.
- Områder med byzone bebygget efter 1940 samt f.eks. nyere industriområder er jf. miljøstyrelsens vejledning nr. 3, 2007 typisk undtaget for områdeklassificering.

Rønne by 1940

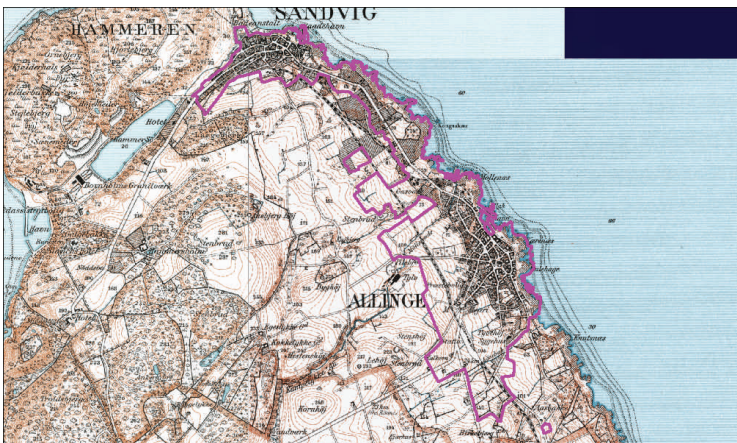
ALLINGE – SANDVIG BYZONE

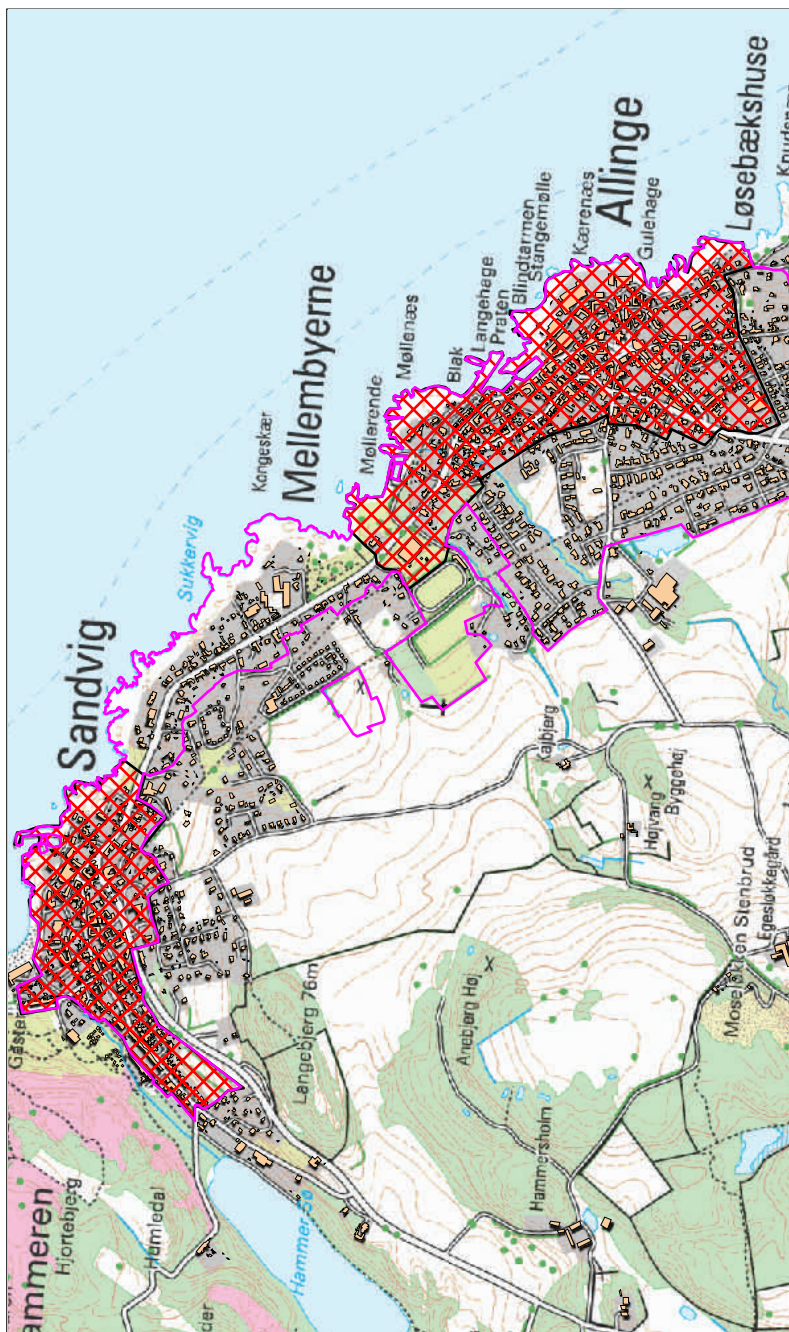
Allinge – Sandvig har, som de fleste andre bornholmske byer, ikke haft nævneværdi større industri. Dog har Allinge haft både fiskefløttfabrikker og vaskerier og været en driftig fiskeri by. Tidligere tiders industri forgik fortrinsvis i forbindelse med stenbrydning uden for byzonerne.

Allinge- Sandvig har dog altid, ifølge gamle kort, været et af nordøens knudepunkter, hvor folk har bosat sig pga. stenbrydningen og fiskeriet. Der er i Allinge-Sandvig registreret 893 beboede boliger (2004)⁸ hvoraf 66 % af boligmassen er fra før 1950 – det er ikke opgjort hvor stor en del af boligmassen der er fra før 1940.

Bebyggelseskoncentrationen i både Allinge og Sandvig var i 1937 forholdsvis tæt og der er fund af jordforureninger på flere lokaliteter.

Allinge-Sandvig 1937 med nuværende byzone angivet :

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

NEXØ BYZONE

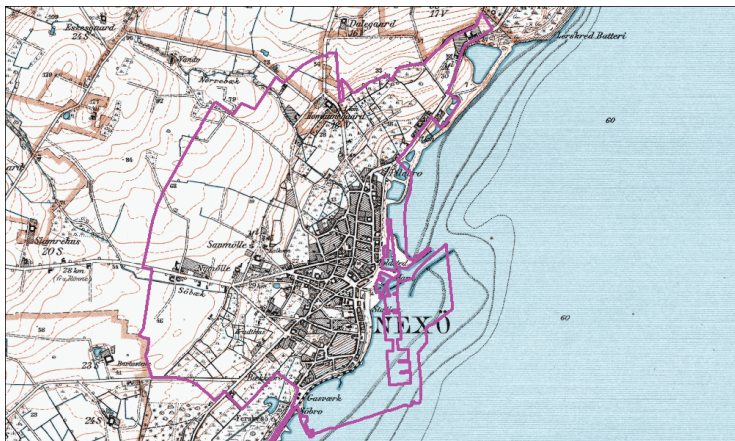
Nexø By fik købstadsrettigheder allerede i år 1346 og udviklede sig som en driftig fiskeri - og handelsby og fungerede som centrum for den østlige del af Bornholm

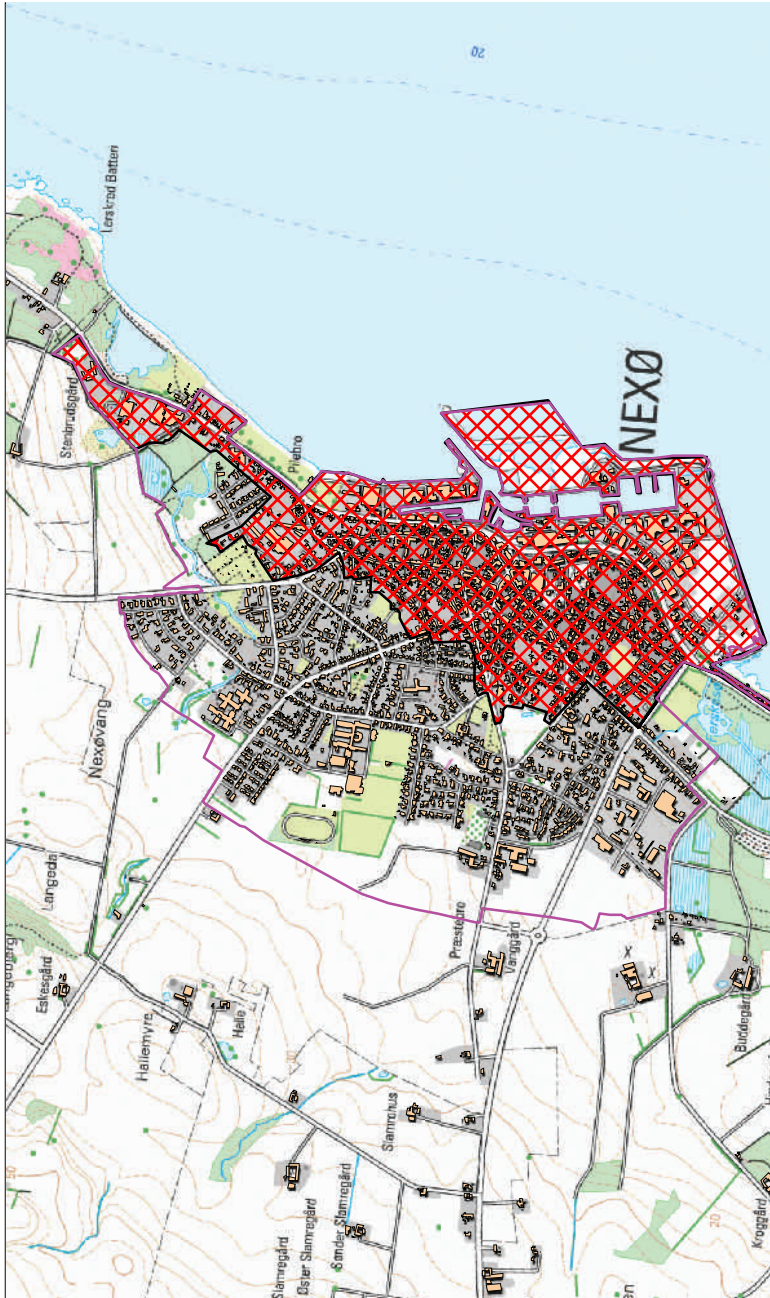
I 2004 var der registreret 1.941 boliger og 55 % af boligmassen er opført før 1950 og ligger næsten alle i centrum af Nexø, der er tæt udbygget med manglende muligheder for at omdanne eller skabe nye byggegrunde. Byen er derfor de seneste årtier vokset kraftigt ind i landet

Nexøs størrelse og centrum på østlandet, har tiltrukket mange små håndværk der har slået sig ned i centrum. Havnen har i flere årtier været en af Østersøens største modtagere fisk, og medvirket til at et betydeligt antal af mindre industrier er opstået.

Der er registreret op til flere jordforureninger i Nexø og det vurderes, at visse dele af Nexø ikke kan undtages fra områdeklassificeringen jf. Miljøstyrelsens vejledning

Nexø 1937 med nuværende byzone angivet :

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

GUDHJEM-MELSTED BYZONE

Gudhjem fiskerleje er nævnt første gang i 1547, men der har ifølge kilder været bebyggelse og landingssted for skibstrafik længere tilbage i tiden

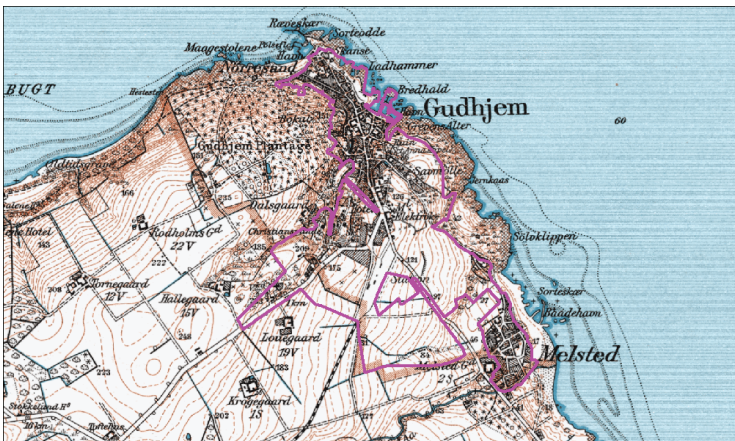
Bebyggelse af fæstningen på Chr. Ø gav velstand til fiskerlejet der i 1700 tallet var Bornholms største. Silderøgning gjorde Gudhjem førende på det område – i begyndelsen af 1900 tallet var der 25 silde-røgerier

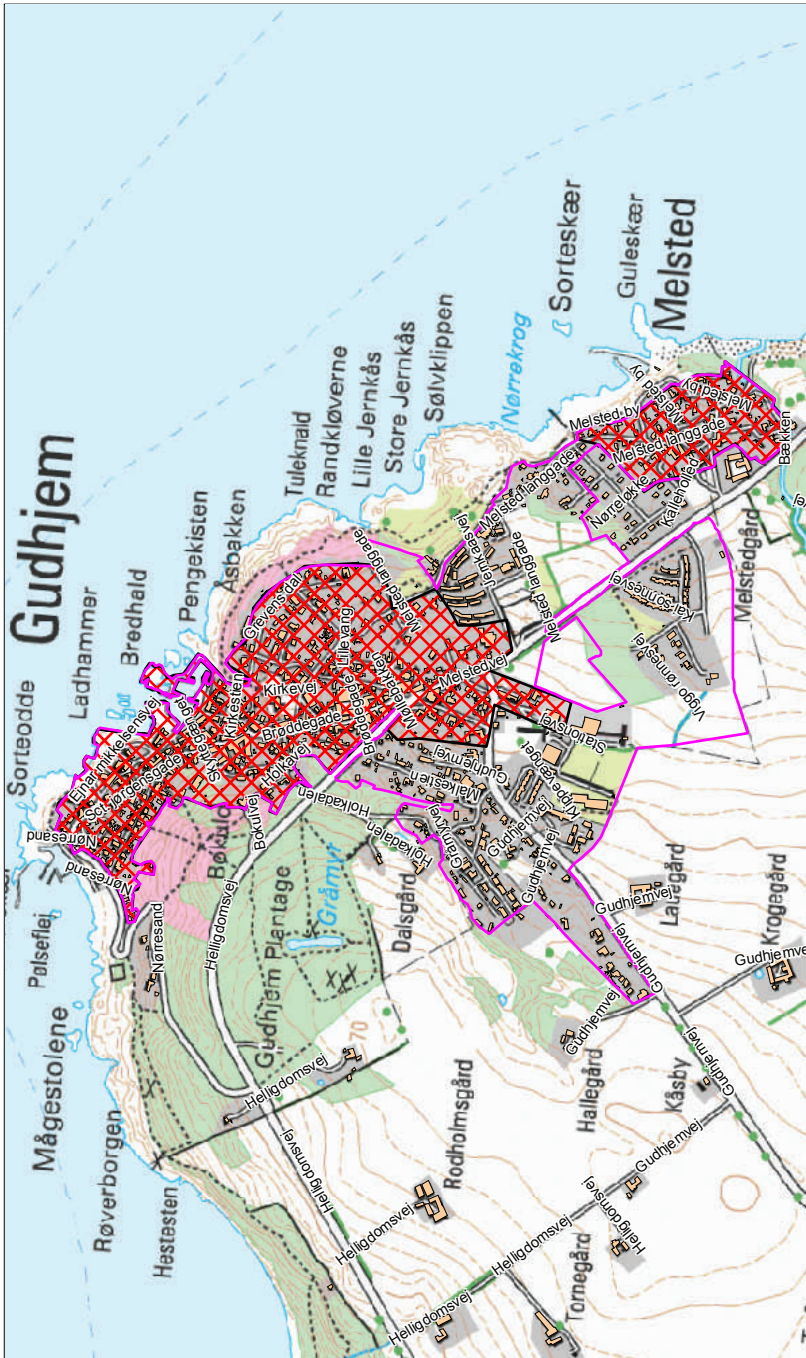
Turismen har siden 1900-tallet været en meget stor del af Gudhjem's liv. Togdriften fra 1910 satte yderligere fart i turismen og selvom jernbanen blev nedlagt i 1956 skaber turismen i dag stor liv i den centrale del af byen.

I 2004 var der registreret 409 boliger. 59,6 % er opført før 1950 mens 26,9 % er opført efter 1970

Det vurderes derfor at visse dele af Gudhjem/Melsted ikke kan undtages fra områdeklassificeringen jf. Miljøstyrelsens vejledning

Gudhjem-Melsted 1937 med nuværende byzone angivet :

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

RØNNE BYZONE

Rønne er Bornholms største by og med største byzone område. Beliggenheden, med al transport til og fra øen i sin nærhed, gør at den altid har tiltrukket industri, arbejdspladser og deraf følgende bebyggelse.

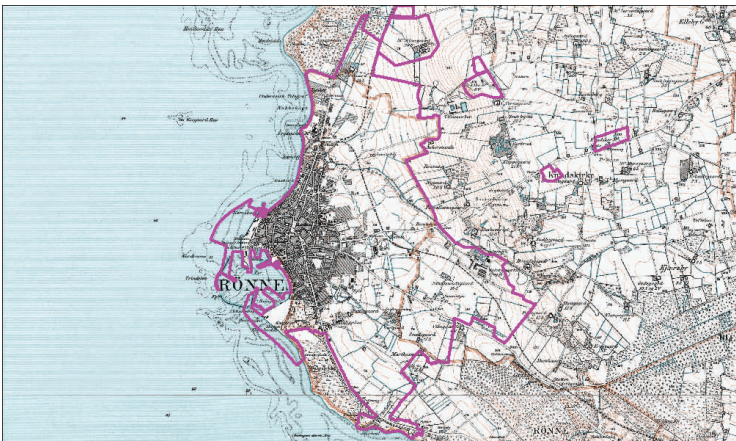
Byen udviklede sig kraftig indtil 1920 pga. kaolinbrydning til pottemagere og blev kendt for keramikken. Fra 1920 til 1960 gik byens udvikling i stå pga. konjunkturerne, men fra 1960'erne udviklede byen sig udover jernbanestrækningen, der lå som en usynlig barriere for videre udvikling.

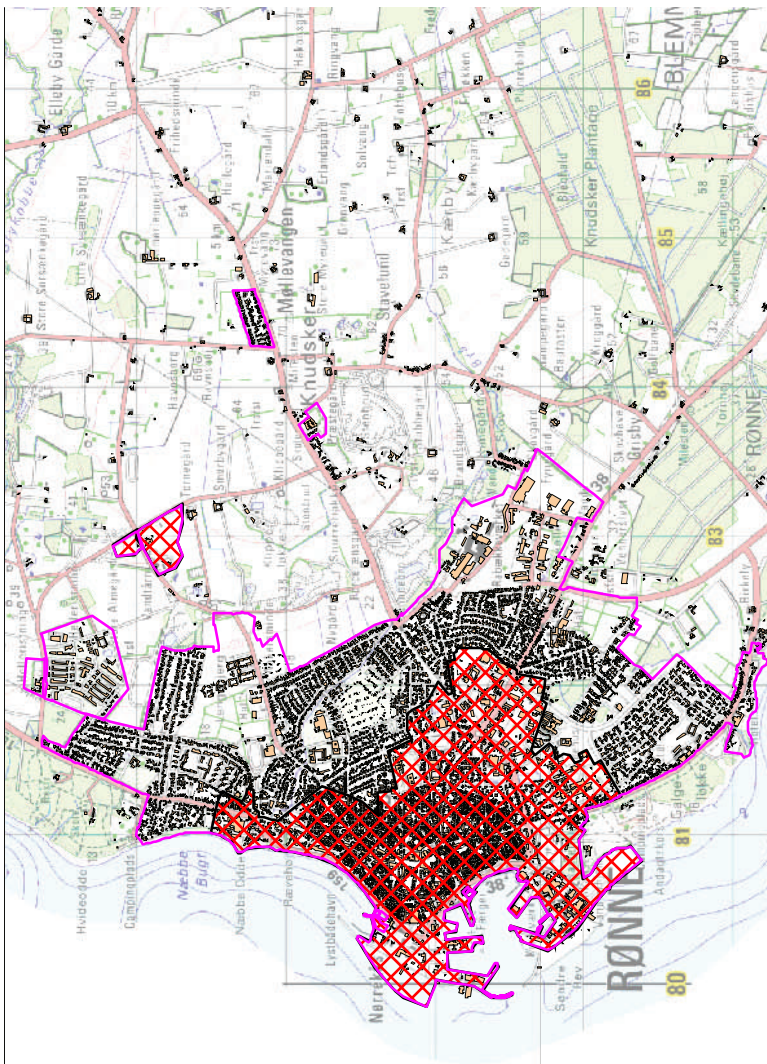
I 2004 var der 7.460 registrerede boliger. 51.4 % af boligmassen er opført før 1950, stort set svarende til den ældre del af bykernen.

27.7 % af boligmassen er opført efter 1970 specielt i den sydlige del af byen.

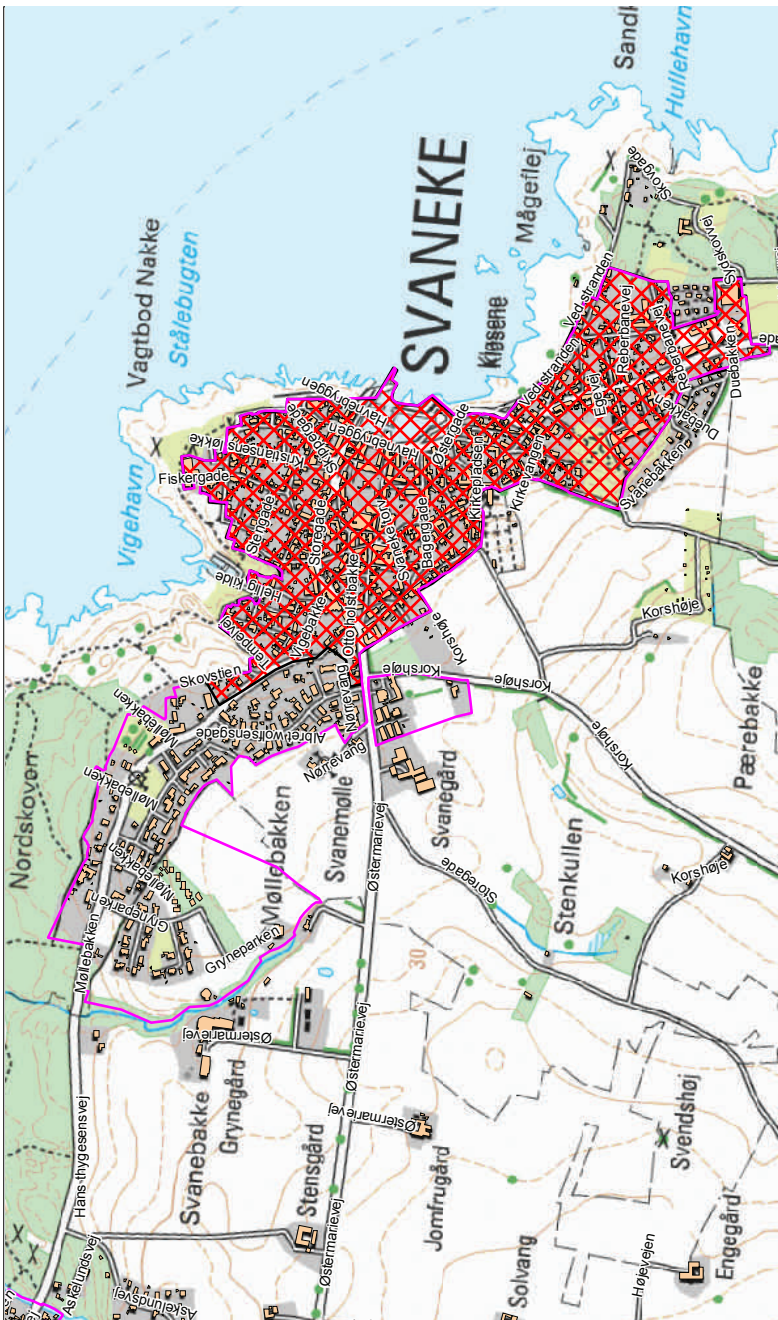
Det vurderes at visse dele af Rønne ikke kan undtages fra områdeklassificeringen jf. Miljøstyrelsens vejledning.

Rønne 1937 med nuværende byzone angivet :

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

TEJN BYZONE

I årene efter første verdenskrig voksede Tejn med fiskeriet. Indtil da havde der været en mindre havn med en mindre bebyggelse omkring havnen. Dog er Tejn konstateret som navn i 1569.

Efter 1930 voksede sildefiskeriet og der kom rigtig gang i fiskeriet på havnen. Havnen er af flere omgange blevet udvidet kraftigt med udfyldning af klippepartier og i 1940'erne blev der bygget en fiskefiletfabrik på et opfyldningsområde.

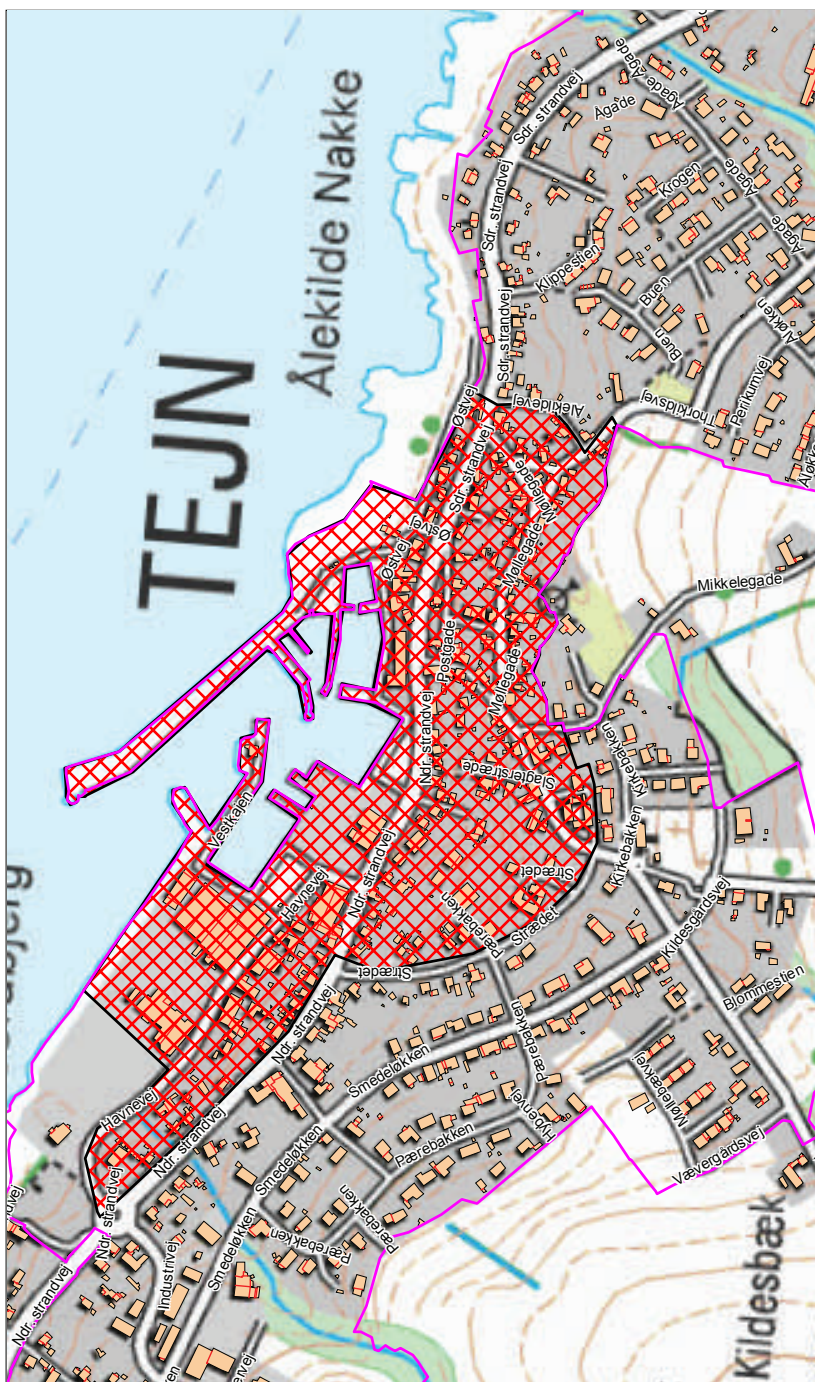
Fiskeriet har naturligt tiltrukket mange forskellige håndværk til servicering af fiskerierhvervet og deraf øget bebyggelse.

I 2005 havde Tejn 985 indbyggere og en boligmasse 466 boliger, hvoraf 33,1 % er opført før 1950

Det vurderes, at visse dele af Tejn ikke kan undtages fra områdeklassificeringen jf. Miljøstyrelsens vejledning.

Tejn 1937 med nuværende byzone angivet :

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

HASLE BYZONE

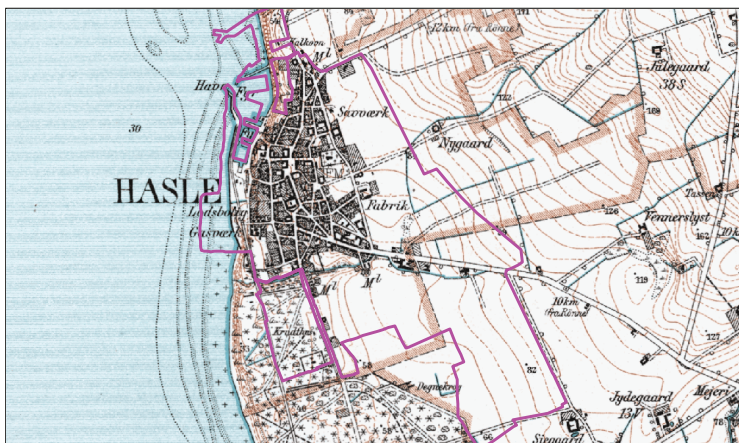
Hasle var i 1800-tallet Bornholms mindste købstad. Havnens udvidelse og forstærkning i 1826 satte i midlertidig skub i udviklingen. Klinkerfabrikken benyttede Hasle som skibshavn og mange bosatte sig i området.

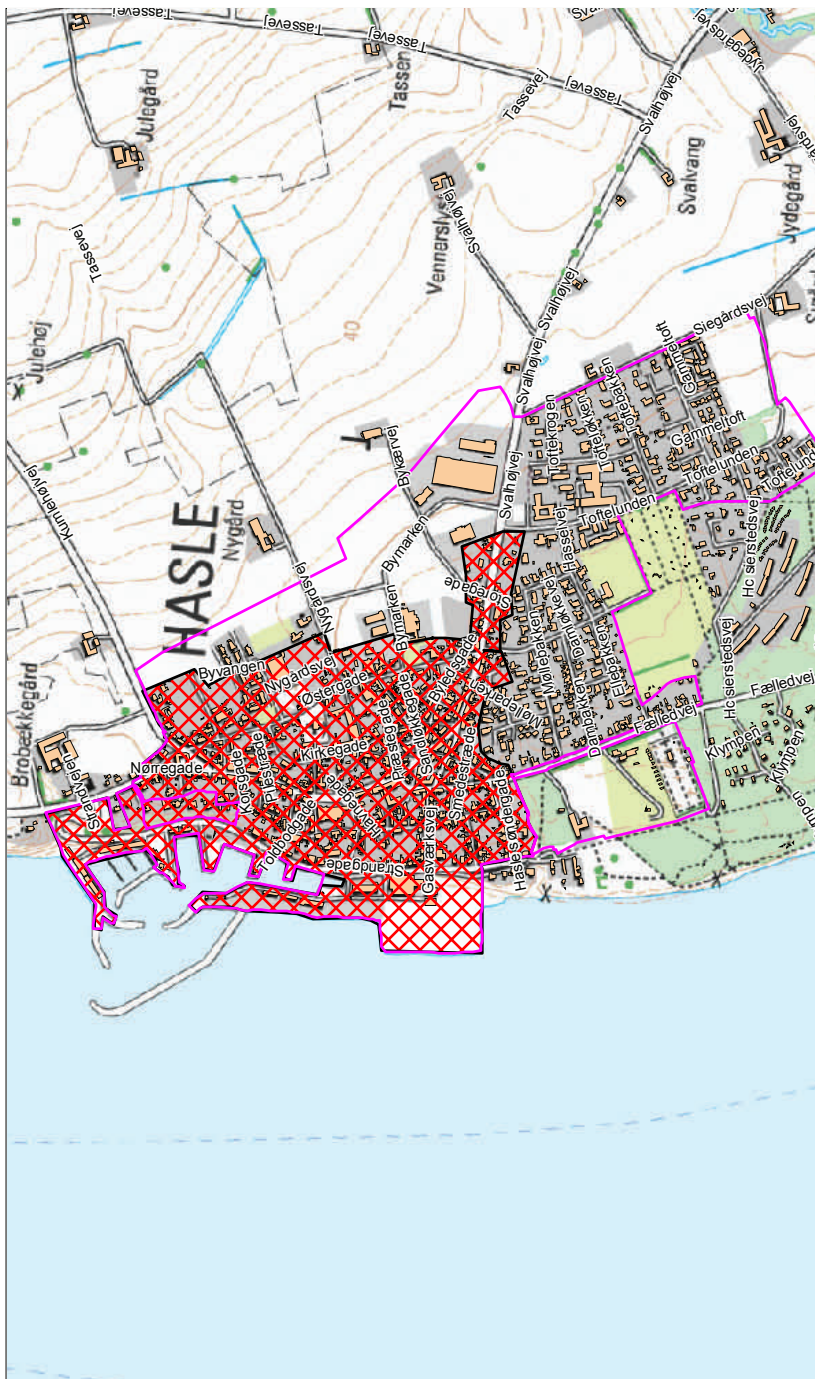
Store dele af Hasle har gamle gårde der udgør bykernen, befolkningen har kombineret landbrug og fiskeri, med driftige håndværkere og købmænd der har bosat sig. Hasle rummer stadigvæk mange forskellige typer håndværk og har i de senere år også tiltrukket større industri, der dog ikke mens at bidrage til den diffuse forurening.

I 2004 var der registreret 925 boliger. 54,4 % af boligmassen er opgjort til at være opført før 1950 og 35,9 % er opført siden 1970.

Det vurderes, at visse dele af Hasle ikke kan undtages fra områdeklassificeringen jf. Miljøstyrelsens vejledning.

Hasle 1937 med nuværende byzone angivet :

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

ÅKIRKEBY BYZONE

Åkirkeby adskiller sig fra de andre ikke kystnære byer ved at have fungeret som centrum for Bornholm i kraft af sin beliggenhed næsten midt på øen.

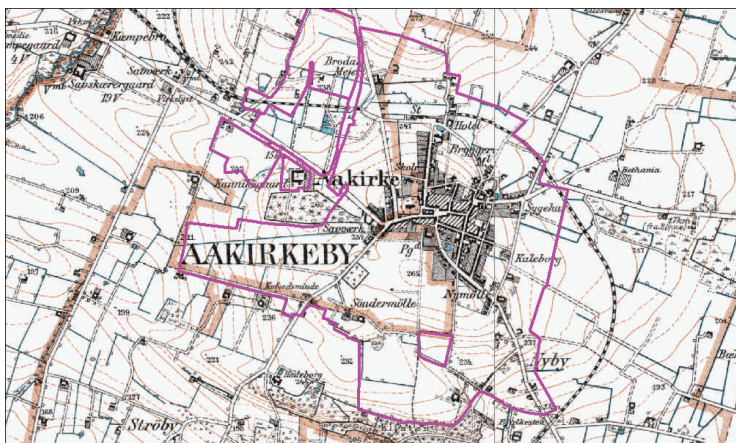
Allerede i 1100-tallet er Å Kirke opført som en slags domkirke på Bornholm. I 1346 blev byen købstad og havde både landsting og kirkelig styring i middelalderen.

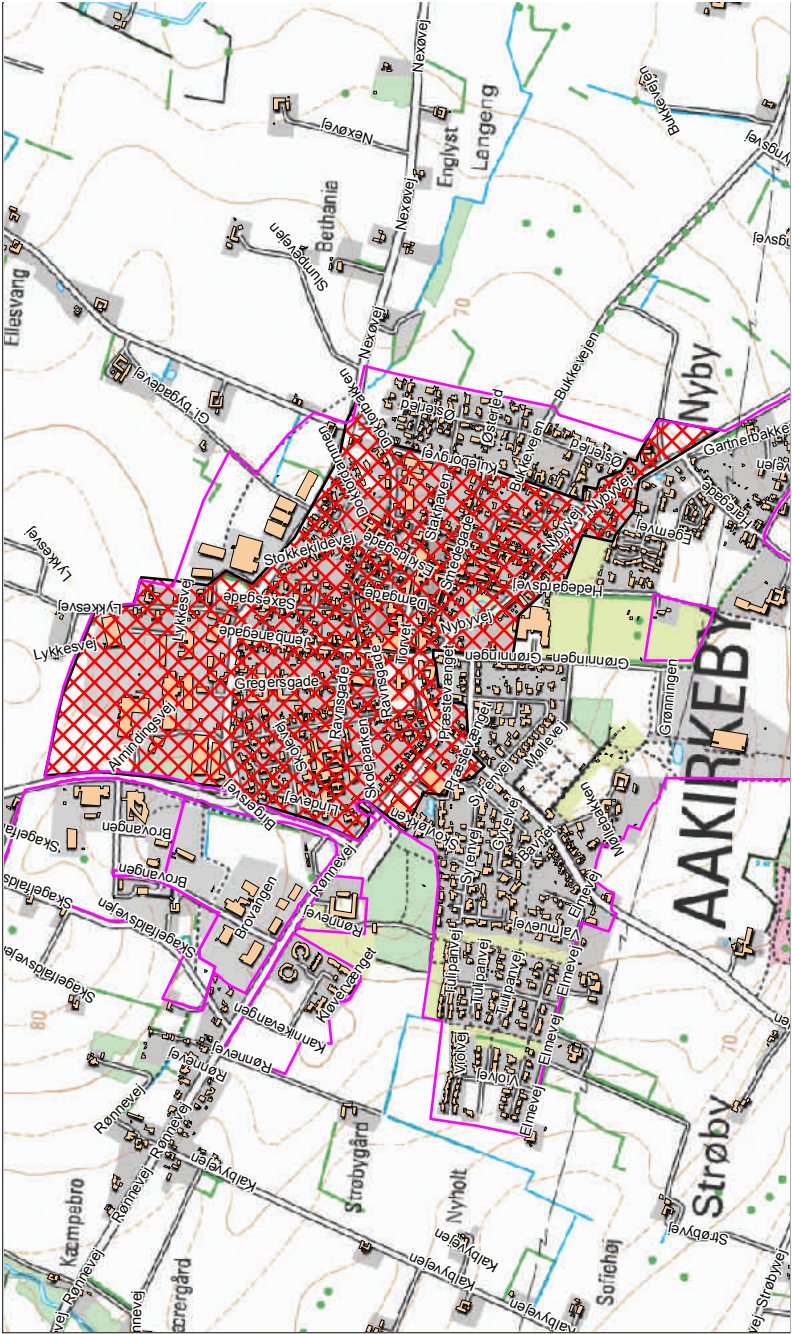
Fra 1850'erne voksede landbruget omkring byen og medførte et utal af mindre håndværkere der servicerede bønderne. Samtidig voksede byens handel.

I 1900-tallet tog byens udvikling yderligere fart med anlæggelse af jernbanen. Åkirkeby var central punkt for 3 spor der udgik i hver sin retning fra byen.

Byens nordlige del er en blanding af ældre byggeri og diverse industri, mens byens vestlige del er præget af nyere industri. En del af centrum er blandet af nyere og ældre byggeri der ikke giver en naturlig afgrænsning af klassificeringen.

Åkirkeby 1937 med nuværende byzone angivet :

Markeret område er omfattet af reglerne for områdeklassificering

Gode råd til beboere i lettere forurenede områder

Undgå kontakt med bar jord, plant græs og læg flis i bede, hvor jorden er lettere forurenede.

Det er nogle af rådene i en ny vejledning fra Miljøstyrelsen, der også anbefaler, at frugt fra lettere forurenede grunde godt kan spises, hvis den vaskes grundigt først.

Myndighederne har indtil nu frarådet, at man spiser frugt og grønt dyrket på lettere forurenede jord, men nye undersøgelser viser, at risikoen er mindre end først antaget.

Dyrkning af grøntsager frarådes dog stadig, med mindre det kan ske steder, hvor børn ikke har adgang til dyrkningsarealet.

Den nye vejledning giver samtidig praktiske forslag til, hvordan fx legepladser og parker med forurenede jord indrettes, så det er muligt at færdes der.

Du kan læse mere på Miljøstyrelsens hjemmeside www.mst.dk :

Vejledning fra Miljøstyrelsen, nr. 7/ 2000 : Rådgivning af beboere i lettere forurenede områder

Bekendtgørelse om definition af lettere forurenede jord

I medfør af § 2, stk. 2, i lov nr. 370 af 2. juni 1999 om forurenede jord, som ændret ved lov nr. 507 af 7. juni 2006, fastsættes:

§ 1. Bekendtgørelsen fastsætter, hvad der i jordforureningsloven forstås ved lettere forurenede jord.

Stk. 2. Ved lettere forurenede jord forstås jord, der er forurenede med et eller flere af følgende stoffer inden for det angivne koncentrationsinterval, og som ikke er forurenede med andre stoffer, der kan have skadelig virkning på mennesker og miljø:

- 1) Bly i koncentrationsintervallet 40 mg/kg tørstof til 400 mg/kg tørstof.
- 2) Cadmium i koncentrationsintervallet 0,5 mg/kg tørstof til 5 mg/kg tørstof.
- 3) Chrom bortset fra Chrom VI i koncentrationsintervallet 500 mg/kg tørstof til 1000 mg/kg tørstof.
- 4) Kobber i koncentrationsintervallet 500 mg/kg tørstof til 1000 mg/kg tørstof.
- 5) Kviksølv i koncentrationsintervallet 1 mg/kg tørstof til 3 mg/kg tørstof.
- 6) Zink i koncentrationsintervallet 500 mg/kg tørstof til 1000 mg/kg tørstof.
- 7) PAH-total i koncentrationsintervallet 4 mg/kg tørstof til 40 mg/kg tørstof målt som summen af de 7 PAH-forbindelser : fluoranthen, benz (b+j+k) fluoranthen, benz (a) pyren, di-benz (a,h) anthracen og indeno (1,2,3-cd) pyren.
- 8) Benz(a) pyren i koncentrationsintervallet 0,3 mg/kg tørstof til 3 mg/kg tørstof.
- 9) Di-benz (a,h) anthracen i koncentrationsintervallet 0,3 mg/kg tørstof til 3 mg/kg tørstof.

§ 2. Bekendtgørelsen træder i kraft den 1. januar 2007.

Miljøministeriet, den 14. december 2006

Connie Hedegaard / Helge Andreasen

Vejledende og skematisk opstillede undtagelseskriterier fra områdedeklassificeringen iflg. Miljøstyrelsens vejledning af 05/07/2007 :

Viden om	Vejledende kriterium for undtagelse fra områdeklassificeringen
Størrelse	I større byområder: Flere end i størrelsesordenen ca. 200 ejendomme. Ca. 20 ha. I mindre bysamfund : Større end ca. 1/5 af byen.
Geometri/topografi	Området skal være sammenhængende og området så vidt muligt adskille sig fra omgivelserne i kraft af bebyggelses type og – alder, topografi mv.
Afgrensning	Så vidt muligt afgrænset af veje eller topografiske landskabselementer
Anvendeshistorie	Ensartet
Alder	Udstykket og bebygget senere end ca. 1940
Intensitet i anvendelse	Bebyggelsesprocent < 20
Anvendte brændsler	Forsynet med central energi- eller varmforsyning i form af gas- eller fjernvarme eller opvarmning med fyringsolie via decentrale oliefyr.
Forureningsoplysninger	Ingen oplysninger om forurening med lavmobile stoffer eller alene forureninger med veldefineret kilde og udbredelse.
Trafikanlæg	Ingen større trafikanlæg i området

Referenceliste :

Der er til vurdering af byzonerne generelt anvendt:

- Historiske kort, bl.a. 1937-40-43
- målebordsblade 1883-1887 m.fl.
- Luftfoto 1961 + 1971 + 2006
- BBR register
- Nuværende og historiske jordforureningsregistreringer
- Historiske og nuværende erhvervs- og industrioplysninger,
- Region plan 2005
- Kommuneplansdispositioner BRK, 2005
- Regionplan 2005
- Kulturmiljøatlas Bornholm år 2000
- Kommuneatlas 1990, Rønne
- Miljøstyrelsens vejledning nr. 7 /2000
- Vejledning om områdeklassificering 05/07/07

Områderne kan også ses mere detaljeret på kommunens hjemmeside [www.brk.dk/natur — og miljøbeskyttelse/forurening/...](http://www.brk.dk/natur---og-miljebeskyttelse/forurening/...)
- ligesom man finder regulativforslaget om anmeldeligt og anmeldeskema.

